

MÜCADELESİ

Bitki hastalıklarının çoğunda olduğu gibi patates mildiyösünde de hastalanan dokuları tedavi etme imkanı yoktur. Bu nedenle, öncelikle koruyucu mücadele yapılır. Bunlar:

- Sağlam tohumluk kullanmak,
- Münavebe yapmak, tarlada geçen yıldan kalınmış kendigeleni bitkileri uzaklaştırmak,
- Karık sulama yapmak, yağmurlama yapılacaksa sabah erken saatlerde sulayıp ardından yapıkların geceye kadar kurumasına imkan vermek,
- Yumru bulaşmasını önlemek için iyi boğaz doldurmak,
- Karadeniz Bölgesi gibi devamlı tehlike olan yerlerde hastalık çıkmasını beklemeden koruyucu ilaçlamaya başlamak ve iki ilaçlamada bir, ilacı değiştirmek suretiyle Tarım örgütünün önerdiği aralıklarla ilaçlamayı tekrarlamak,
- Arada bir görüldüğü yerlerde hava şartlarını ve bitkileri devamlı kontrol altında tutmak, tehlike görülür görülmez ilaçlamaya başlamak,
- Hasattan iki hafta önce tarladaki bitkileri ya sökerek ya da Gramoxone gibi bir ilaçla öldürmek,
- Hasat sonrası patateslerin havadar bir yerde kuruyup topraklarının dökülmesini sağlamak, çürüklerini ayıkladıktan sonra depoya koymak;

- uzun süre depolanacaksa, arada kontrol edip çürükleri ayırmak, iyi havalandırma yapmak,
- Fitositörün Yayla Kızı çeşidi gibi dayanıklı bir çeşit kullanmaktır.

Patates Mildiyö mücadelesinde kullanılabilecek ilaçlar:

Etikeli madde	Yaygın ticari ismi
Bakiroksiklorür bakır	Cupravit, Mavi
Bakiroksit	Oksiram, Perenoks
Captan WP	Agrocaptan, Captan H
Maneb 80 WP	Dikotan, Hektaneb
Metalaxyl+Mancozeb	Ridomil
Metiram complex	Polyram DF
Propineb 80 WP	Antrakol
Promocarb	
hydrochloride	Previcur
Oxadixyl+Cymoxanil	
-Mancozeb	Ripost

EGE TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

P. K. 9 Menemen - 35661 İZMİR
Telefon : (0232) 846 1331 (phx)
Faks : (0232) 846 1107
Teleks : 832 1293 aarı-tr
©ETA E Matbaası - 1996

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI EGE TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ÇİFTÇİ BROŞÜRÜ No: 80

PATATES GEÇ YANIKLIK HASTALIĞI (Patates Mildiyö'sü)

Dr. Fatma ERASLAN

GİRİŞ

Patates bitkisinde donlu hava şartları, kimyasal gazlardan oluşan hava kirliliği, bitki besin maddeleri -özellikle potasyum- eksikliği yanıklık belirtisi meydana getirebilir. Ancak, bu tip etkenler yereldir ve biraz dikkat edilirse asıl problem olan yanıklık hastalıklarından ayrılır.

Patates yapıklarında leke yapan bir çok hastalık olmakla birlikte en yaygın ve tahripkar olan *Phytophthora infestans* isimli mantar tarafından meydana getirilen mildiyö'dür. Bunun tarihte yaptığı en büyük salgın, 1845-1850 yıllarında İrlanda'da görülmüştür. Bu tarihlerde beslenmesi hemen tamamiyle patatese dayanan sekiz milyonluk bu ülkede bir milyon kişi açlıktan ölmüş, birbuçuk milyon kişi de göç etmiştir.

BELİRTİLERİ

Bitkideki ilk belirtiler yaprakların uçlarından başlayan önce açık, sonra koyulaşıp siyaha dönen benekler halindedir. Hava şartları uygunsa benekler hızla geniş lekeler döner, yaprak sapı ve gövdeye atlar. Çevrelerinde 2-3 mm'lik açık renkli bir hale vardır. Yaprak lekelerinin alt yüzünde, gövde ve saplardaki lekelerin çevresinde grimsi beyaz küf halinde hastalığın yayılmasını sağlayan sporlar meydana gelir. Gövde ve yaprak sapındaki lekelerden kırınma olur; kırılan yerin üst tarafı solar. Salgın olan tarlaların don vurmuş gibi yank bir görünüşü vardır. Bilhassa sabah saatlerinde dokuların parçalanmasından ötürü hastalığa özgü bir koku duyulur.

Hassas çeşitlerin bulaşık yumrularında kabukta dıştan şekilsiz, hafifçe çökük morumsu kahverengi lekeler oluşur. Kesildiğinde yüzeiden iç kısma doğru yayılan, sınırlı keskin olmayan kahverengi çürük bölgeler görülür. Çürüklük hafif sirke kokusundadır. İlerlemiş çürüklerde başka mikroplar da geliştikenden kötü bir koku duyulur.

BULAŞMASI

Patates mildiyö hastalığı; **hastalıklı tohumluk, tarladaki bitki artıkları, domates gibi başka konukçular, toprağa karışmış dayanıklı kışık sporlar** sayesinde yıldan yıla taşınır. Mildiyö ile bulaşık yumrular normalde ya depoda ya da dikildiği tarlada toprakta çürür. Yine de çürümemiş kısımlarından ilk hastalık odağını oluşturacak birkaç bulaşık bitki meydana gelir. Yaprak ve gövdedeki ilk lekelerde meydana gelen sporlar yağmur ve rüzgarla yayılırlar. Bunların yeni noktalarda bitkiye girip hastalık başlatmaları için en az iki saat çiğ şekilde ıstaklık bulunmalıdır.

Mantar, sporları bitkiye bir kere girdikten sonra, hava şartlarından daha az etkilenir, 0-28° C arasında canlılığını muhafaza eder, 9-22° C arasında yeni sporlar meydana getirir. Ancak, hastalığın gelişmesi için %95-100 nem ve 19-21° C hava sıcaklığı en uygun şartlardır.

Bu şartlara bakıldığında mantarın çok seçici olduğu ve istediği çevre koşullarını sadece Karadeniz Bölgesinde bulacağı düşünülebilir. Yalnız bu şartları bulduğunda üç gün içinde yeni döş verdiği dikkate alınrsa İç Anadolu Bölgesinde akşam saatlerinde yağmurlama yapılan bir tarlada da büyük problem olabileceği anlaşılır. Serin, bulutlu ve arada bir yağmur yağın günler 2-3 gün devam ederse hastalığın salgın yapmasını beklemelidir.

Yumruların bulaşması hasat öncesi hasta yapraklardan yağmurla yıkanan sporlarla ya da hasat sırasında yumruların hasta gövde-yaprak parçalarına sürtmesiyle olur.

